

Roepende rugstrepen onder de drempel

Op ons manegebedrijf in Amstelveen zien we ieder jaar regelmatig enkele rugstreepkikkers rondscharrelen. Het was ons al vaker opgevallen dat we de dieren uitsluitend in het voor- en het najaar zagen en nooit in de zomer. En dat terwijl bij enkele kennissen die een paar honderd meter verderop hun privémanege hebben in het lage deel van de polder, de dieren wel in de zomermaanden iedere nacht over het erf heen scharrelen. Horen doen we ze wel op iedere zwoele voorjaars- en zomeravond. Want in het lage deel roepen ze elk jaar vanuit de boerenslootjes, in de gegraven waterberging, en sinds kort in de wateren van de recent aangelegde golfbaan. Onze manege ligt op het hoge deel van de polder, wat grenst aan de rivier de Amstel. Dit gedeelte van de Middelpolder is in het grijze verleden nooit verveend, om de kans op dijkdoorbraken te verkleinen. De rest van het gebied ligt zo'n drie meter lager. Hoewel in ons hoge deel van de polder ook voortplantingswater voorhanden is, kiezen de dieren er toch voor om zich in het lage deel voort te planten. Overwinteren doen ze echter wel in het hoge deel. En dus ook bij ons op de manege. We hebben 's winters twee maal per ongeluk een rugstreepkikker gestoord in zijn winterslaap. Een dier zat onder de stro-opslag. De stobalen liggen op pallets om ze vanaf de grond droog te houden. Onder de pallets, tussen het gemorste stro zat in de winter een dier weggedoken. Veilig tegen de vorst

zolang de voorraad stro voldoende is. Maar als de stobalen bijna op zijn, niet echt vorstbestendig. Het tweede dier zat 's winters ingegraven onder oude tegels die onder een oude kapschuur waren opgestapeld en al gedeeltelijk in het losse zand weggezakt waren. Behoorlijk vorstbestendig dus. Verschillende malen heb ik rugstreepkikkers uit hun winterslaap zien ontwaken, waarbij ze uit holletjes kropen in spleten en gaten in en tussen de bielzen die de rand vormen van onze rijbaan waarin we met de paarden rijden. Hoewel deze holletjes zich soms zo'n twintig centimeter boven het zand van de rijbaanbodem bevinden, worden ze zowel in het voorjaar als het najaar toch regelmatig 's nachts verlaten alvorens de kikkers definitief in deze holletjes in winterslaap gaan.

Rugstreepkikkers staan bekend als langslapers, hun voortplantingsseizoen begint pas als de nachtvorst definitief uit het klimaat verdwenen is. Toch zijn ze op ons erf vaak al lang actief voordat hun voortplantingsperiode begint. Dit jaar vonden we eind maart al enkele dieren op ons erf. 's Nachts foeragerend rondom onze mestplaat. Overdag in rust onder de zelfgetimmerde drempel. Deze losse drempel bestaat uit twee plankjes, met een wig ertussen, waardoor we met de kruiwagens vol mest makkelijker naar buiten kunnen rijden. Overdag ligt deze drempel de gehele dag in de zon en kan



De drempel waar het over ging: huisvesting voor kletsende rugstreepkikkervrouwen. (foto Axel Groenveld)



Foto rugstreepkikker: Arnold van Rijsewijk

het in de holle ruimte in de drempel dus behoorlijk warm worden. 's Nachts echter was er in deze periode nog regelmatig vorst aan de grond. Blijkbaar toch geen probleem voor deze warmteminnaars.

Vorig najaar leverde de drempel nog een aantal bijzondere rugstreepkikkerwaarnemingen op. In de week van 6 t/m 12 oktober 2008 hoorden we 's ochtends tijdens het uitmesten regelmatig een vreemd geluid, dat we niet konden lokaliseren. Het klonk als een regelmatig herhaalde keelklank "Ohrrrr.... Ohrrrr....". Het geluid was redelijk luid en tot z'n dertig meter verderop duidelijk te horen. Na wat vergeefse zoekpogingen om de herkomst van het geluid te achterhalen, kwam ik bij de drempel uit. Voorzichtig verplaatste ik het ding, waarna er vijf dikke vrouwtjes rugstreepkikker zichtbaar werden. Naar de functie van het geluid valt slechts te gissen. Een afweerroep lijkt me niet de meest voor de hand liggend, want de dieren zaten rustig, er

zaten geen mannetjes bij en ook het geluid klonk heel beheerst. Wie het weet mag het zeggen.

In de nazomer zitten onder de zelfde drempel regelmatig juveniele rugstreepkikkers. Toch een behoorlijk knappe prestatie van die diertjes dat ze vanaf hun geboortewater in het lage deel van de polder, ieder jaar weer een brede en beschoeide sloot oversteken om op ons erf te komen overwinteren. Enkele weken geleden heeft drempel het begeven. Verrot door de weersinvloeden en het intensieve gebruik. Want er rijdt dagelijks zo'n vijftig keer een kruiwagen overheen en er stappen ook regelmatig paarden bovenop. Lekker rustig slaapplek! Bij het timmeren van een nieuwe drempel heb ik deze zo geconstrueerd dat hij weer plaats kan bieden aan de rugstrepen in het najaar. Ik hoop dat hun nieuwe herfsthuisje ze bevalt.

Axel Groenveld